

ČERNOBÍLÝ SVĚT

Sláb je on ten,
kdo ztratil v sebe víru
a malý ten,
kdo zná jen malý cíl.

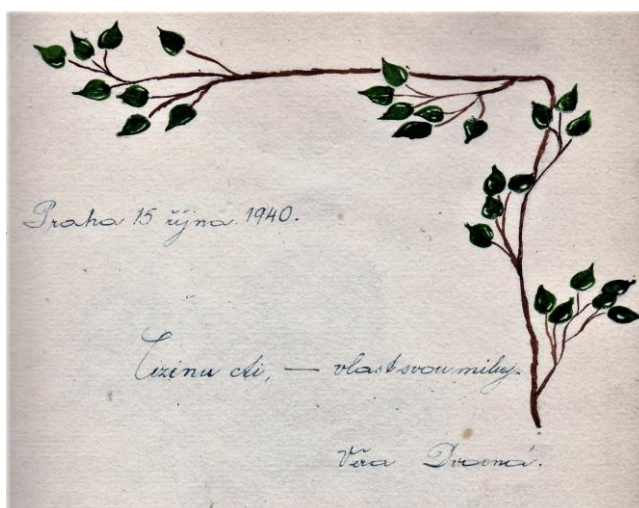
Mirek.

Vážně je svět jen černobílý? Jsou všechny situace, které se nám stávají, černobílé? A co doby, kterými jsme si jako Češi prošli? Také jsou všechny černobílé?

Nad tím by se už možná dalo přemýšlet. Například postavy v knihách nikdy nejsou černobílé. Většinou procházejí jakýmsi vývojem, takže v závěru se možná dost liší od původní postavy, se kterou jsme se seznámili na začátku. I situace, jež se nám stávají, nemůžeme považovat jen za bílé či jen za černé. Na každé situaci v našem životě můžeme najít něco dobrého a zlého. Znamená tedy bílá = dobrá, černá = zlá, nebo je to jen způsob, jakým barvy vnímáme?

Myslím, že většina lidí se shodne na tom, že 2. světová válka byla zlá, byla špatná. I to, co se po válce dělo s českou zemí, nebylo dobré. S Němci na našem území se nezacházelo laskavě. Mě se to konkrétně nedotklo. Od mládí jsem žila v Praze, ale možná si matně dokážu představit, jaké to asi pro Němce žijící v českém pohraničí bylo. Černá.

Komunismus. Jak ten vnímáme? Bylo tam úplně všechno špatně? Způsob, jakým se s lidmi například v 50. letech zacházelo, se mi zdál krutý a nevhodný. To můžeme považovat za barvu černou. Naše paní profesorka na vysoké škole uměla velice poutavě vyprávět o dějinách marxismu, dokázala zaujmout. Dalo by se to zařadit do bílé? A co družstva v zemědělství? Myslela jsem si, ba jsem o tom byla přesvědčena, že to byl dobrý nápad. Často jsem cestovala do zahraničí kvůli své práci, ale nikdy mě nenapadlo tam zůstat nastálo. Možná jsem viděla, že je tam hodně věcí jiných, že tam možná mají modernější stroje, které bych mohla dobře využít ke své práci. Ale u nás v Čechách šla doba také dopředu. Třeba pomaleji, možná s menším efektem, ale šla. To je důležité.

Komunismus ovlivnil spoustu životů, spoustu lidských osudů. Kdyby nebyl, je jasné, že by můj život vypadal jinak. Nevím jak, nevím, kde bych teď byla. To vše mi navždy zůstane utajeno - to abych se mohla radovat z toho, co mám. Otázkou však zůstává, proč jsme si tím vším museli projít? Nešlo to i bez toho? A nebylo by vlastně lepší se místo *proč* ptát *jaký důvod*?

Je více bílé než černé?

24. října 1931

Každý den nás může překvapit něco nového. Náš život se může během jediné chvílky otočit vzhůru nohama. K lepšímu i horšímu. A mně se dnes stalo něco podobného. Můj život už nikdy nebude stejný jako dřív.

Myslela jsem si, že to bude den jako všechny ostatní. Ráno vstanu a večer půjdu v klidu spát na to samé místo, do té samé postele, vedle toho samého člověka. Ale zmýlila jsem se.

Dnes večer jsem se svým mužem zavítala do kina Ponec, abychom se podívali na film o Jaroslavu Haškovi, kde Jaroslava Haška hrál pan Saša Rašilov starší. Ale film jsme nedokoukali, protože mě muž musel odvést do porodnice. Naše dcera se málem narodila v biografu.

Nikdy v životě jsem nebyla šťastnější. Už máme i pro malou vybrané jméno, bude se jmenovat Květa.

rok 1932

Poté, co jsme se s mužem vzali, nám rodiče přenechali jeden pokoj v jejich bytě. Byt se skládá jen ze dvou pokojů a kuchyně. V kuchyni bydlela maminka, jeden pokoj pro nás a dceru a druhý pokoj byl dědovou kanceláří a zároveň pokojem.

...

Malý byt nám už nestačil a otec považoval za nutné, přestěhovat se do většího bytu 3 + 1. A tak jsme skončili tady na Královské třídě. Nyní je jeden z pokojů dědova kancelář, ve druhém má obývací pokoj a třetí patří nám. Babička bydlí v malém kamrlíku blízko kuchyně, což je takový pokojík pro služky.

Máme tady ale krásný výhled na park, ve kterém je socha lva a tatínek umí skvěle vypravovat příběhy o tom, co se se lvem děje v noci, když se probudí.

...

Tak jsme Květu zapsali do rytmické školy k panu Kamenářovi. Je to soukromá škola, ale mají i veřejná vystoupení.

...

Škola volá! První třída je tu.

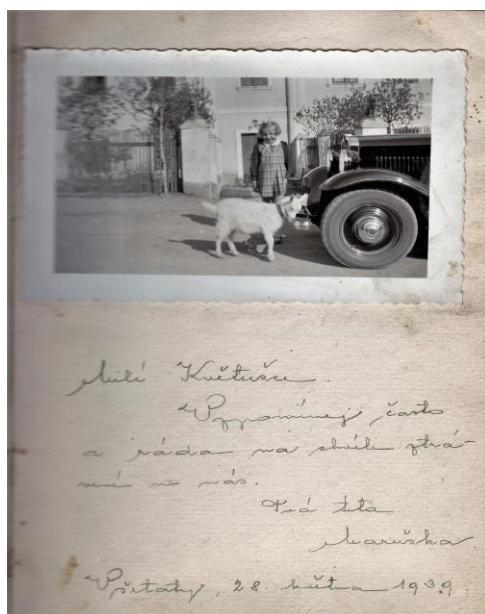

září 1938

Dnes se ozvala naléhavá výzva k mobilizaci. Můj muž se okamžitě sebral a narukoval. Nějakou dobu jsem dceři musela vysvětlovat, co se děje. Nebyla z toho vůbec nadšená. Vůbec se jí nedivím, sama jsem z toho vyděšená k smrti. Válka je hrozná věc.

rok 1939

Místo války však nastal protektorát a my se znovu přestěhovali. Tentokrát do Vršovic. Ale ne již do společného bytu, babička s dědou mají byt svůj, avšak jsme velmi blízko sebe, je to asi jen 15 minut chůze. Nyní máme příjemný dvoupokojový byt, který je nádherně prosluněný a naproti nám je šperiterská firma pana Sudy, kde se Květa poprvé setkala s většími hospodářskými zvířaty, protože pan Suda má dva páry tažných koní, také králíky a nějaké kozy.

Naše Květa je z nich úplně unešená, ihned si všechna zvířátka zamilovala a na všech fotografiích je alespoň s jedním z nich.

...

Manžel teď za války pracuje jako technik při budování meliorací a nedávno Květě dovezl tři malé králíčky. No, to byla radost! Každý den se o ně poctivě stará a hraje si s nimi.

...

Do těch králíků se natolik zamilovala, že když byli dost velcí na to, aby se dali sníst, měla starosti. Ale stala se pro ni úžasná náhoda. Králíky jsme měli zavřené na schodech od samostatného balkonu a včera v noci je někdo ukradl. Myslela jsem si, jak bude Květa smutná, ale právě naopak. Byla moc ráda, že jsme to nemuseli být my, kdo je sní.

rok 1939

Květa teď chodí do obecné dívčí školy v Heroldových sadech. Shodou okolností ředitelem této školy býval i bratr tatínka - Václav Běhounek, ale Květa už ho nezažila. Její paní učitelka se jmenuje Zahradníkovou a Květa je naprosto spokojená.

rok 1945

Před nějakou dobou jsem našla tento maminky deník a začetla jsem se do něj. Moc se mi líbilo, jak krásně o mně psala a jak zachytila všechny důležité body mého života. Sice mi už příběh o tom, jak jsem se narodila, vyprávěla mnohokrát, ale byla jsem ráda, že jsem si mohla přečíst i vůbec první záznam tohoto sešitu, který udělala ještě v den mého narození. Zeptala jsem se tedy maminky, jestli by mi ten deníček dala, abych v něm mohla nadále pokračovat a ona svolila. Prý už jsem dost stará na to, abych rozuměla tomu, co se v mém životě děje a na co budu za mnoho let ráda vzpomínat.

Květa

...

Pamatuji si, jak vždycky za války byl na škole sběr surovin a sbírali se i staré kosti. Na dvoře jsme měli takový domek, kam se ty kosti dávaly a hrozně to tam smrdělo. Navíc se tam drželi krysy a potkani a bylo úžasné, když se ty kosti odváželi a byla honba na krysy.

9. května 1945

Dnes jsem šla dát těsto k jednomu pekaři panu Jirákoví, protože má lepší troubu než my, s jehož dcerou chodím do třídy.

To upečené těsto jsem však už domů nedonesla, jelikož vypukla revoluce.

...

Vedle nás jsou německé kasárny, je to velký problém. I v naší ulici vyrostla mohutná barikáda a během květnových dnů často dochází k přestřelkám mezi kasárnami a barikádou. Dokonce před naším domem padli tři hrdinové, kteří se chtěli ke kasárnám přiblížit.

Toto období je pro mě asi nejobtížnější. Díky tomu, že maminka uměla skvěle hospodařit s penězi a s babičkou jsme jezdili každé léto na prázdniny, jsem ani nijak zvlášť nepocítila, že byla válečná léta. Nikdy jsme netrpěli hladem. Jídla bylo málo, to ano, ale vždy to šlo nějak zařídit. Moje maminka vyměnila můj úžasný kožíšek za kachnu, měla jsem i krásné loutkové divadlo, to jsme směnili za kousek slaniny. Také ručníky a cíchy posloužily. Proces výměny také nebyl nijak jednoduchý. Když se přijíždělo do Prahy, tak na nádraží byly veliké kontroly, a když zjistili, že si něco někdo veze domů, tak mu to bezmilostně sebrali. Takže byly takové situace, kdy se přesně vědělo na jaké stanici těsně před Prahou je bezpečné směněné zboží vyhodit z okna. Někdo u té trati musel stát a sebrat to, pak člověk klidně dojel do Prahy a nic nenesl. A ten dotyčný, který to sebral, to donesl na nejbližší stanici tramvaje a tramvaj to dovezl až domů.

...

Tatínek byl ke konci války totálně nasazen do továrny na letecké stroje, ale teď jak válka skončila, si hledal nové místo. Nakonec mu bylo nabídnuto místo v osídlovací komisi v Trutnově. Jak jsem zjistila, tak osídlovací komise rozhodují o dosídlení území po odchodu Němců. Také byl tatínkovi přidělen byt na nábřeží řeky Úpy, kam za ním s maminkou dojíždíme.

Švagr také tatínka požádal o to, že by toužil mít rekreační objekt někde v Krkonoších a že bychom takovou chalupu mohli mít společně. Vhodný objekt se přece jenom našel, a to v Horním Maršově. Jsem moc ráda, že nějakou chalupu máme, určitě tam budu jezdit na prázdniny, abych si pořádně odpočinula.

...

Tak maminka se nakonec za tatínkem dokonce přestěhovala. Já teď musím být v internátu, ale nejsem tu příliš šťastná a navíc se mi moc stýská. Rodiče teď ještě ke všemu řeší problém, jestli mají v Trutnově zůstat nebo se vrátit zpátky do Prahy. Jsem moc zvědavá, jak to dopadne, ale chtěla bych být blízko nich.

Po válce jsem šla na gymnázium. Maminka sice původně nechtěla, abych studovala, chtěla, abych se něčím vyučila, ale já jsem moc plakala, a tak se mě tatínek zastal. Dal mamince za úkol, aby zjistila, kde po prázdninách ještě dodatečně přijímají děti do školy. Našlo se katolické gymnázium na Vinohradech na náměstí Míru. Toto gymnázium patří dvěma sestrám, ale na škole neučí jenom sestry, které jsou velmi vzdělané ve svém oboru, ale učí tady i civilní profesori.

Toto gymnázium je na vysoké úrovni a je zajímavé, že sedím ve třídě, z jejíhož okna se koukám na kulturní dům na náměstí Míru, kde se seznámil můj děda se svou budoucí manželkou.

...

Hurá! Protože má maminka v Praze rodiče a já nechci ze školy odejít, tak se tatínek rozhodl přestěhovat zase zpátky. Akorát si musí zase hledat novou práci.

rok 1948

Ačkoliv jsem na gymnáziu byla šťastná, moc dlouho jsem tam nevydržela. Jelikož gymnázium bylo katolické, tak bylo hned po převratu uzavřeno.

Do posledního ročníku jsem tedy musela někam jinam, tak jsem se vrátila do Vršovic na gymnázium.

A co že chci po maturitě dělat? Dost jsem nad tím uvažovala, ale rozhodování mi netrvalo dlouho. Celé dětství jsem se starala o zvířata, hrála si s nimi. A co jiného studovat než zemědělství. A pokud možno, chtěla bych se zabývat chováním hospodářských zvířat.

podzim 1950

Na vysokou školu zemědělskou jsem byla přijata. Ani nevíte, jak jsem se radovala. Dnes byl první den, a když jsem zjistila, že jsem v první studijní skupině, hned jsem hledala někoho, kdo by do té skupiny také patřil. A našla jsem! Je to dívka a jmenuje se Marie Janková. Mám takové tušení, že z nás budou výborné kamarádky.

Marie mi přivedla svého spolužáka ze školy, který se jmenuje Joska a je to vůbec první mládenec, se kterým jsem se na škole seznámila.

...

Už jsem ve druhém ročníku vysoké školy a právě tady jsme se s Joskou rozhodli, že se vezmeme.

16. února 1952

Svatbu máme na Staroměstské radnici v Praze. Toto místo jsme si vybrali, protože tady měli svatbu již v roce 1930 moji rodiče.

Hned po svatbě se Joska nastěhuje k nám do bytu ve Vršovicích.

rok 1952

Na konci druhého ročníku byla velká agitace, aby se mládenci přihlásili na vojenskou službu. Mají výhodu, že nemusí na vojnu po ukončení studia. Můžou vojenskou službu současně studovat a na konci studia už být vyřazeni jako důstojníci.

Agitace se také dělala pro děvčata, aby se také zúčastnila, mnoho děvčat se přihlásilo, ale já to odmítla, i když Marie se přihlásila.

Ze začátku byla škola obecně zaměřená. Teď ale došlo k velkému dělení. Je tu možnost ekonomické fakulty, agronomické fakulty, zahradnické fakulty, zootechnické, mechanizační. Já se rozhodla právě pro tu zootechniku v Brně, pro kterou jsem na školu šla. Můj muž ale zůstal na agronomické fakultě v Praze.

...

I když už jsme ve třetím ročníku, tak Marie mě moc přemlouvala, abych se na vojnu přihlásila taky. A protože je taková zvláštní politická situace, tak jsem se dala přemluvit. Akorát budu muset dodělavat všechny zkoušky.

...

Po jednom semestru se mému muži natolik stýskalo, že na vysokou brněnskou školu nastoupil i on.

...

Zúčastnila jsem se velkého prázdninového cvičení ve vojenském objektu Libavá u Olomouce. Moje vojenská služba byla "dělostřelci". Dělostřelci proto, že původně děla musel tahat koňský potah, a tak děla dávali zemědělcům. Sloužili jsme u houfnic 76 mm a práce s dělem, jeho zamíření, náměr, odměr, to byla velmi zajímavá technická práce a bylo velice pěkné zúčastňovat se cvičení na maketách, kde jsme si vypočítali právě tyto hodnoty a pak kontrolovali, jak jsme se dobře nebo špatně trefovali do cílů.

rok 1954

Na konci studia jsme byli vyřazováni z vojenské služby a představte si, že všechna ta děvčata, která se tenkrát přihlásila, tu vojnu nedodělala. Jediná já a moje kamarádka Marie jsme dostali hodnost podporučík.

Studium na škole bylo zajímavé, měli jsme výborné profesory. Na konci studia byla pro nás povinnost nastoupit na místa na umístěnky. Mohli jsme si vybírat, byla veliká nabídka a my jsme hledali, kde by přijali zootechnika a agronoma zároveň. Těch míst bylo několik, ale my si zvolili Litomyšl. Muž měl možnost dělat agronoma v JZD a já mohla pracovat v inseminační stanici v Osíku.

...

Tak naneštěstí mě z Osíka velmi brzo přesunuli na okresní výbor, kde teď dělám funkci okresního zootechnika.

Joska dělá agronoma v Čisté a tady jsme také dostali svůj první byt. Máme i svého psa. Přinesla jsem ho jako štěně a vlčákovi říkáme Vlček.

...

Život jde dál a já jsem se po několika letech přestěhovala zpátky do Prahy. Nyní vyučuji na vysoké škole zemědělské na katedře obecné zootechniky.

rok 1984

I když jsem nikdy na soukromé zájezdy neměla čas, tak jsem letos vycestovala alespoň do Mnichova na několik dní do výzkumného ústavu.

...

Čas letí a já už jsem v důchodu. Ani nevím, jak se to tak rychle stalo. Jako by to bylo včera, kdy jsem se s babičkou procházela parkem, kdy jsem šla dát těsto pekařovi nebo kdy jsem pracovala v Litomyšli.

A co bych sama v Praze dělala? To nevím, takže se stěhuji za synem do Chebu, kde se již před nějakou dobou usídlil.

rok 2018

Jsem ráda, že tenhle deník aspoň někomu poslouží. Že nebudu jediná, kdo ho kdy otevřel a přečetl. Jeden pan profesor mi nabídl, že bych se mohla zapojit do projektu, kde by dvě mladé studentky zpracovaly můj příběh a zveřejnily ho. A proč ne? Každý máme, co předat další generaci, tak proč bych to měla držet v tajnosti. Jsem opravdu nadšená z toho, že se někdo o nás starší zajímá.

Á, studentky už tu jsou, vidím je z okna, přicházejí k mému domu.

No nic, jdu jim otevřít...